

<http://www.dagsavisen.no/meninger/article362644.ece>

Samværsrett og avmakt

Forskning viser at begge foreldre er viktig for barns utvikling – ikke bare mor. Dette virker det som om våre politikere i liten grad har tatt inn over seg.

TERJE TORGERSEN

OVERLEGE I PSYKIATRI 6. august 2008, 11:46

Under overskriften «Far trodde Høyesterett skulle gi ham rett» skrev Aftenposten på forsommeren om en far som etter flere års strid i rettsapparatet opplevde at landets øverste dommere tolket loven til hans fordel. Svart på hvitt sto det i domspapirene at han skulle ha barnet sitt annenhver helg og en dag midt i uken som fast ordning. Far var optimistisk.

Men mor trosset høyesterettsdommen og fortsatte samværsboikotten. Far oppsøkte Tingretten. Tvangsmulkt, det eneste sanksjonsmiddelet man har til rådighet, ble innvilget. Mor skulle betale 1.000 kr. hver gang samværet ble boikottet.

Men mor ville fortsatt ikke gi seg. Hun hadde en joker i ermet: NAV. Etter kort tid fikk far brev fra NAV om å øke barnebidraget fordi: «Mor opplyser at barnet ikke overnatter hos deg».

Barnefarens situasjon ble nå fullstendig absurd: Han som hadde fått medhold i Høyesterett om samvær og selvfølgelig ønsket dette, skulle bidra til å finansiere hennes sabotasje! «Det er uttrykk for en systemfeil, som bare bidrar til å undergrave respekten for rettssystemet», kommenterte professor i familie- og strafferett, Asbjørn Strandbakken, leder for det regjeringsutnevnte barnelovutvalget.

Over ett år etter den oppløftende høyesterettsdommen har far og barn pr. i dag fortsatt ikke kontakt. Tiden er i ferd til å løpe fra far. Igjen måtte han gå til retten, men nå med krav om at han må få hovedomsorgen. Men dessverre vil en slik sak ofte ikke føre fram, fordi mor i mellomtiden vil ha god tid på seg til å indoktrinere barnet, dersom hun ønsker det. Far kan fort tape i neste runde fordi barnet blir fremmedgjort. En svær regning kan bli det eneste han blir sittende igjen med. Bare fordi han ønsker å ha kontakt med sitt barn. Slik er dagens retts-Norge.

Forskning viser at både mor og far er viktig for et barns utvikling. Foto: Johannessen, Sara

Fedres innflytelse når det gjelder deres barns intellektuelle ferdigheter, er forskningsmessig godt dokumentet (Yogman et al. 1995, Cabrera et al. 2001). Dette skjer ved at fedrene utøver engasjement overfor barnet, dets oppdragelse, utvikling og i relasjonen til barnet. Karin Grossmann og kolleger har i sin forskning vist hvordan fedre i fintfølede lek med sine toårige barn påvirker barnas tilknytning – ikke bare i barnealderen, men også som ungdommer og unge voksne.

Mødres betydning dokumenteres også, men tilknytningsmønsteret er ulikt. (Grossmann K.E. et al 2002). Moderne såkalt trianguleringsforskning viser at mor og far utfyller hverandre i barnets utvikling og det på et langt tidligere tidspunkt enn man tidligere har vært klar over. I sum innebærer denne forskningen at *begge* foreldre er viktig for barnas utvikling, ikke bare mor. Dette virker det som om våre politikere i liten grad har tatt inn over seg.

Men kanskje det er lys i tunnelen? Barnelovsutvalget har i sin innstilling foreslått tvangshenting som en mulighet for å effektivere rettslige dommer i spesielle tilfeller. Det gjenstår imidlertid å se hvilke kriterier som vil bli lagt til grunn for når et slikt tiltak vil komme til anvendelse, dersom man endrer loven på dette punktet. Kommer dette tiltaket flertallet av barn til gode i denne uholdbare situasjonen, eller er det bare noen få utvalgte som dette tiltaket vil gjelde for?

Etter undertegnede mening bør lovverket ta høyde for å kompensere for tapt samværstid over tid som følge av ulovlig samværsnekt. Dersom eksempelvis mor har sabotert lovlig samværsrett i 3 måneder og dette kan dokumenteres, summerer man alle dagene samværsretten har blitt sabotert i disse 3 månedene. Alle dagene som far og barn har mistet, kompenseres ved at far får midlertidig hovedomsorg for en sammenhengende periode tilsvarende antall tapte samværsdager. Namsmyndighetene får rett til å administrere ordningen, samt foreta tvangshenting av barnet. Hvis en slik ordning administreres slik at henting skjer uten unødig tidsspille, vil ordningen i seg selv virke forebyggende og vil ha en viktig signaleffekt: Samværs sabotasje lønner seg ikke.

Svært mange foreldre som saboterer sine barns legitime kontakt med den andre av foreldrene, er dessverre i større eller mindre grad personlighetsforstyrret og evner ikke å sette barnas behov foran sine egne behov. Det er et tankekors at samfunnet ikke har gjort mer for å komme disse barna til unnsetning ved å sikre dem en reell rett til kontakt med begge foreldre.

Nå som barneloven skal gjennomgå en grundig revisjon, må vi ikke la muligheten gå fra oss til å få de nødvendige sanksjonsmidlene på plass. Barns rett til kontakt med begge foreldre i henhold til Barnekonvensjonen, bør bli en realitet for langt flere barn i fremtiden.